

Handwritten signature

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра акушерства та гінекології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
«04» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДИТЯЧА ГІНЕКОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 222 «Медицина»
Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

Завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Гладчук І.З.

д.мед.н., професор Марічереда В.Г.

д.мед.н., професор Волянська А.Г.

к.мед.н., доцент Бикова Н.А.

к.мед.н., доцент Мніх Л.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри акушерства та гінекології
Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Ігор ГЛАДЧУК

Погоджено із гарантом ОІШ

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 30.08.2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії
з хірургічних дисциплін ОНМедУ

Василь МІЩЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри акушерства і гінекології
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Ігор ГЛАДЧУК

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри акушерства і гінекології
Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Ігор ГЛАДЧУК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3,0 Годин: 90 Змістових модулів: 0	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>Вибіркова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 5</i>
		<i>Семестри IX - X</i>
		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (30 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (60 год.)</i>
<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>		
<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: Опанування і закріплення теоретичних знань здобувачем вищої освіти та формування елементів професійних компетентностей з акушерства та гінекології в галузі «дитяча гінекологія».

Завдання:

1. Проведення консультування з питань дитячої гінекології.
2. Складання плану лабораторних та інструментальних досліджень, тактики ведення, лікування та профілактики гінекологічних захворювань у дівчат та підлітків.
3. Проведення консультування з питань контрацепції в підлітковому віці.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК7. Здатність працювати в команді
- ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії
- ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- ЗК16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Спеціальних (СК):

- СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
- СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних

досліджень та оцінки їх результатів.

СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

СК12. Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1 - Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН2 - Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН3 - Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання

ПРН4 - Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).

ПРН5 - Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН6 - Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН7 - Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).

ПРН9 - Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоналізовані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- Клінічну анатомію і фізіологію жіночих статевих органів в дитячому та підлітковому віці;
- Етіологічні та патогенетичні фактори основних захворювань жіночої репродуктивної системи в дитячому та підлітковому віці;

- методи контрацепції в підлітковому віці; медичні критерії прийнятності ВООЗ для використання контрацепції.

Вміги:

- Збирати дані про скарги у дівчат та підлітків, анамнез хвороби, анамнез життя.
- Оцінювати інформацію щодо діагнозу застосовуючи стандартну процедуру, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень.
- Визначати перелік необхідних клініко-лабораторних та інструментальних досліджень та оцінювати їх результати (за списком 4).
- Скласти та обґрунтувати план лікування гінекологічної патології в дитячому та підлітковому віці.
- Обґрунтовано формулювати та довести до пацієнтки, родичів та фахівців рекомендації щодо вибору методу контрацепції, надавати необхідну інформацію про зміни в організмі під час використання контрацептивного засобу.
- Використовувати навички комунікації клінічного обстеження дівчат та підлітків.

2. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку геніталій та ендокринних залоз до статевої зрілості.

Вікові періоди розвитку дівчинки. Формування та функції системи гіпоталамус-гіпофіз-статеві органи. Взаємодія регуляторних залоз та яєчників. Становлення та регуляція менструальної функції.

Тема 2. Сучасні методи обстеження дівчаток та підлітків з гінекологічними захворюваннями.

Методи обстеження, які застосовуються в дитячій гінекології. Інтерпретація даних обстеження в дитячому та підлітковому віці. Показання та умови проведення спеціальних методів дослідження в дитячій гінекології.

Тема 3. Запальні захворювання у дівчат та підлітків.

Неспецифічні та специфічні запальні захворювання у дівчат та підлітків. Діагностика, лікування та реабілітація. Сінехії малих статевих губ: етіологія, лікування та профілактика.

Тема 4. Порушення менструальної функції у дівчат та підлітків.

Порушення менструальної функції в підлітковому віці, класифікація, діагностика, лікування. Аменорея. Аномальні маткові кровотечі в пубертатному віці. Альгодисменорея.

Тема 5. Нейроендокринні синдроми в дитячому підлітковому віці.

Нейроендокринні синдроми у підлітків: клініка, діагностика, лікування. СПКЯ. Гіперандрогенія. Передменструальний синдром. Гіперпролактинемія.

Тема 6. Аномалії розвитку статевих органів у дівчат. Порушення статевого розвитку.

Аномалії розвитку статевих органів у дівчат. Класифікація, діагностика, лікування. Порушення статевого розвитку. Класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування.

Тема 7. Питання контрацепції у підлітків. Вагітність у неповнолітніх.

Методи контрацепції у підлітків. Особливості підбору та застосування різних методів контрацепції у підлітковому віці. Особливості перебігу вагітності, пологів та післяпологового періоду.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практичні	лабораторні	СРЗ
Тема 1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку геніталій та ендокринних залоз до статевої зрілості. Вікові періоди розвитку дівчинки.	10	0	0	4	0	6
Тема 2. Сучасні методи обстеження дівчаток та підлітків з гінекологічними захворюваннями.	16	0	0	6	0	10
Тема 3. Запальні захворювання у дівчат та підлітків.	14	0	0	4	0	10
Тема 4. Порушення менструальної функції у дівчат та підлітків	12	0	0	4	0	8
Тема 5. Нейроендокринні синдроми в дитячому підлітковому віці.	12	0	0	4	0	8
Тема 6. Аномалії розвитку статевих органів у дівчат. Порушення статевого розвитку.	12	0	0	4	0	8
Тема 7. Питання контрацепції у підлітків. Вагітність у неповнолітніх. Методи	14	0	0	4	0	10
Залік						
Всього:	90	0	0	30	0	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

5.3. Теми практичних занять

№	Тема	К-ть годин
1.	Тема 1. Практичне заняття 1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку геніталій та ендокринних залоз до статевої зрілості. Вікові періоди розвитку дівчинки.	2
2.	Тема 1. Практичне заняття 2. Становлення та регуляція менструальної функції.	2
3.	Тема 2. Практичне заняття 3. Сучасні методи обстеження дівчаток та підлітків з гінекологічними захворюваннями. Методи обстеження, які застосовуються в дитячій гінекології.	2
4.	Тема 2. Практичне заняття 4. Інтерпретація даних обстеження в дитячому та підлітковому віці.	2
5.	Тема 2. Практичне заняття 5. Показання та умови проведення спеціальних методів дослідження в дитячій гінекології.	2
6	Тема 3. Практичне заняття 6. Запальні захворювання у дівчат та підлітків. Неспецифічні та специфічні запальні захворювання у дівчат та підлітків.	2
7	Тема 3. Практичне заняття 7. Діагностика, лікування та реабілітація. Сінехії малих статевих губ: етіологія, лікування та профілактика.	2
8	Тема 4. Практичне заняття 8. Порушення менструальної функції у дівчат та підлітків. Порушення менструальної функції в підлітковому віці, класифікація, діагностика, лікування. Аменорея.	2
9	Тема 4. Практичне заняття 9. Аномальні маткові кровотечі в пубертатному віці. Альгодисменорея.	2
10	Тема 5. Практичне заняття 10. Нейроендокринні синдроми у підлітків: клініка, діагностика, лікування. СПКЯ. Гіперандрогенія.	2
11	Тема 5. Практичне заняття 11. Передменструальний синдром. Гіперпролактинемія.	2
12	Тема 6. Практичне заняття 12. Аномалії розвитку статевих органів у дівчат. Класифікація, діагностика, лікування.	2
13	Тема 6. Практичне заняття 13. Порушення статевого розвитку. Класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування.	2
14	Тема 7. Практичне заняття 14. Методи контрацепції у підлітків. Особливості підбору та застосування різних методів контрацепції у підлітковому віці.	2
15	Тема 7. Практичне заняття 15. Особливості перебігу вагітності, пологів та післяпологового періоду.	2
	Залік	
	Всього	30

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ п/п	Види СРЗ	К-ть годин
1	Тема 1. Підготовка до практичних занять 1-2	6
2	Тема 2. Підготовка до практичних занять 3-4-5	10
3	Тема 3. Підготовка до практичних занять 6-7	10
4	Тема 4. Підготовка до практичних занять 8-9	8
5	Тема 5. Підготовка до практичних занять 10-11	8
6	Тема 6. Підготовка до практичних занять 12-13	8
7	Тема 7. Підготовка до практичних занять 14-15	10
	Всього годин	60

7. Методи навчання

Практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок консультування пацієнтів з питань планування сім'ї, відпрацювання навичок проведення оцінки пацієнтки та призначення необхідного обстеження перед використанням контрацептивного засобу.

Самостійна робота: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінювання роботи із пацієнтами з теми заняття:
 - методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з пацієнткою б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень перед використанням контрацептивного засобу в) вміння проведення консультування з питань планування сім'ї.
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду пацієнтки та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє

	клінічне мислення
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду пацієнтки та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє навички впевнено демонструє практичні навички під час огляду пацієнтки та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду пацієнтки та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, не висловлює свою думку з теми заняття, не демонструє клінічне мислення

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Матеріали до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання та тестові завдання
- Сценарії рольових ігор (за необхідністю)

11. Перелік теоретичних питань з дисципліни «Дитяча гінекологія»

1. Періоди розвитку жіночої репродуктивної системи.
2. Фізіологічні особливості статевого розвитку дівчат у неонатальному періоді.
3. Особливості статевого дозрівання в пре пубертатному періоді.
4. Фізіологія становлення менструальної функції в пубертатному періоді.
5. Методи дослідження, які використовуються в дитячій гінекології.
6. Оцінка статевого розвитку дівчат-підлітків.
7. Додаткові методи дослідження, які використовуються в дитячій гінекології (визначення кісткового віку, вагіноскопія).
8. Запальні захворювання геніталій у дитячому та підлітковому віці: етіологія, класифікація, клініка, лікування.
9. Вульвовагініти у дівчат та підлітків.
10. Тактика ведення дівчат з сінехіями.

11. Профілактика ВПЛ в підлітковому віці.
12. Порушення менструальної функції в дитячому та підлітковому віці: термінологія.
13. Аменорея: класифікація, причини виникнення, алгоритм діагностики, тактика лікування.
14. Предменструальний синдром та альгодисменорея в підлітковому віці.
15. Аномальні маткові кровотечі в пубертатному періоді.
16. Аномалії розвитку статевих органів у дітей і підлітків.
17. Агенезія дівочої пліви.
18. Затримка статевого розвитку.
19. Передчасний статевий розвиток.
20. Нейроендокринні синдроми в дитячому та підлітковому віці.
21. Рання діагностика гіперандрогенних станів.
22. Гострий живіт у дитячій і підлітковій гінекології.
23. Пухлини статевих органів у дівчат. Діагностика.
24. Фоллікулярні кісти у підлітків.
25. Злоякісні новоутворення у дівчат та підлітків.
26. Діагностика і надання допомоги при травмах статевих органів у дітей.
27. Контрацепція в підлітковому віці.
28. Перебіг вагітності у неповнолітніх.
29. Деотологічні аспекти в практиці лікаря при спілкуванні з дівчатами та підлітками.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Акушерство та гінекологія : нац. підручник для медичних ВНЗ ІV рівнів акредитації у 4 т.// Нац.підручник у 4 томах / Запорожан В. М., Татарчук Т.Ф., Гладчук І.З., Подольський В.В., Рожковська Н.М., Марічерета В.Г., Волянська А.Г.-К.: ВСВ «Медицина», 2017. - 696 с.
2. Акушерство і гінекологія: у 2-х книгах. - Книга 2. Гінекологія: підручник (ВНЗ ІІІ-ІV: р.а.) / В.І. Грищенко, М.О. Щербини та ін. - К.: Медицина, 2020.- 376 с.
3. Клінічне акушерство та гінекологія: 4-е видання/ Браян А. Магован, Філіп Оуен, Ендрю Томсон. – «Медицина» 2021. – 464 с.
4. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. Том 1 / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. Видання «Медицина», 2019. - 392с.
5. Уніфіковані клінічні протоколи первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги з акушерства, гінекології та педіатрії <https://www.dec.gov.ua/>

Додаткова:

1. Гінекологія: керівництво для лікарів./ В.К. Ліхачов. – Вінниця: Нова Книга, 2018.- 688 с.
2. Планування сім'ї: універсальний посібник для постачальників послуг із планування сім'ї. Оновлене 3-тє видання 2018 р. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2021
3. Діагностика акушерської та гінекологічної ендокринної патології: [навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (фак.) післядиплом. освіти МОЗ України]

- / за ред. В.К. Ліхачова; В.К. Ліхачов, Л.М. Добровольська, О.О. Тарановська та ін.; УМСА (Полтава). – Вінниця: Видавець Максименко Є.В., 2019. – 174 с.
4. Медицина за Девідсоном: принципи і практика. Том 3/за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В. Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона. - «Медицина», 2021. – 664с.
 5. Збірник ситуаційних задач та тестових завдань з гінекології : навчальний посібник / А. Г. Волянська, Г. Л. Лавриненко, Н. А. Бикова та ін.; за ред. проф. І. З. Гладчука. – Одеса : Олді+, 2024. – 310 с.
 6. Гінекологія. Пирогова В.І., Булавенко О.В. та ін. – «Нова книга», 2023. – 400с

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <https://www.cochrane.org/> - Cochrane / Кокрейнська бібліотека
2. <https://www.acog.org/> - Американська Асоціація акушерів та гінекологів / The American College of Obstetricians and Gynecologists
3. <https://www.uptodate.com> – UpToDate
4. <https://online.lexi.com/> - Wolters Kluwer Health
5. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/> - Національний центр біотехнологічної інформації / National Center for Biotechnology Information
6. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/> - Міжнародна медична бібліотека / National Library of Medicine
7. <https://www.thelancet.com/> - The Lancet
8. <https://www.rcog.org.uk/> - Королівська Асоціація акушерів та гінекологів / Royal College of Obstetricians & Gynaecologists
9. <https://www.npwh.org/> - Практикуючі медсестри з охорони здоров'я жінок / Nurse practitioners in womens health
10. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
11. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
12. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
13. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
14. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
15. www.gmc-uk.org- General Medical Council (GMC)
16. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація
17. www.euro.who.int - Європейське регіональне бюро Всесвітньої організації охорони здоров'я